

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 2 (367), година XXV

14 март 2007 година

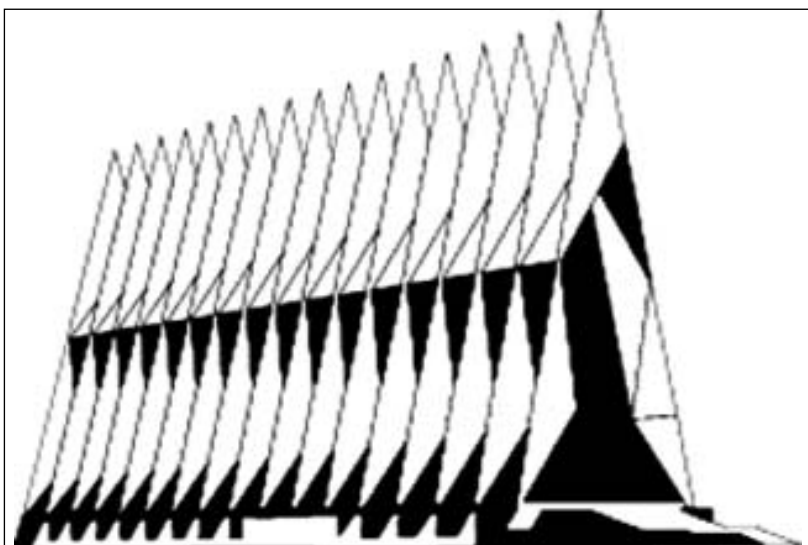
ТЕХНОЛОГИИ ОТ БЪДЕЩЕТО: БИОСЕНЗОРИТЕ

**РАЗВИТИЕ НА
НАУЧНИЯ
ПОТЕНЦИАЛ
ЗА 2006 г.**

НА СТР. 2 и 3

**ЛИТЕРАТУРЕН
КОНКУРС**

НА СТР. 13

СТР. 12

ИЗЧЕЗВАЩИТЕ ЕЗИЦИ СЪДЪРЖАТ УНИКАЛНА ИНФОРМАЦИЯ

В Броя гетете още:

- НОВИ ВЕРСИИ ЗА ДУЕЛА МЕЖДУ ПУШКИН И ДАНТЕС
- АИЕСЕК ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО КЪМ МЛАДИТЕ ХОРА С ИДЕИ
- РЕДКИТЕ РАСТЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ
- ПРОЩАЛНОТО ПИСМО НА ГАБРИЕЛ ГАРСИЯ МАРКЕС
- ЛЮБОВТА ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА МАЛКИТЕ ДЕЦА
- УРОЦИ НА ИСТОРИЯТА: ВЪТРЕШНИЯТ ВРАГ

ФОРУМ НАУКА 2006

Форум Наука 2006, организиран от фонд "Научни изследвания" и поделение "Научна и приложна дейност", се проведе на 2 март в 6. аудитория. Форумът беше открит от заместник-ректора по Наука и международно сътрудничество проф. дхн Георги Андреев. В своето експозе той отбеляза, че в Европейския съюз и в България, като страна членка, все повече ще се говори за наука, тъй като по този показател изостава от САЩ и Япония е чувствително.

Проф. Андреев обяви имената на учените, наградени през тази година от фонд "Научни изследвания". В областта на хуманитарните науки наградата получава проф. дфн Клео Протохристова за ръководения от нея проект "Рецепция на атическата трагедия в България". В областта на природо-математическите науки беше награден проектът, ръководен от доц. д-р Стоянка Христоскова "Екологичен катализ. Синтез, охарактеризиране и изследване активността и селективността на нови оксидни каталитични системи за деструкция на токсични съединения в газове и течна фаза".

Преди около месец Пловдивският университет получи награда за най-добре представило се извънстолно висше училище по 6-та рамкова програма. Проф. Андреев връчи наградата заедно с грамота на проф. дбн Иван Минков, тъй като и седемте проекта по тази програма в ПУ са ръководени от него.

След това проф. Иван Минков, който е национално контактното лице за 7-ма рамкова програма за областите храни, биотехнологии и селско стопанство, представи одобрената от европейските институции през декември 2006 г. програма.

„7-ма рамкова програма отваря нова глава в европейската изследователска и иновационна политика.“ С

досегашните европейски изследователски програми е създаването на Европейски научен съвет, чиято цел е да облекчи както оценяването на изследователските проекти, така и тяхното финансиране в рамките на програмата. Стратегията на съвета

спряло необоснованото увеличаване на средствата за едни университети, докато за други е намалявало, без да е ясно по какви критерии се прави това. За пореден път беше заявено, че средствата за наука са крайно недостатъчни, не се изпълняват и предвидените в Закона за висшето образование 10% от издръжката за обучение на един студент.

В последвалата дискусия много дебати предизвикаха схемите за финансиране на науката, състоянието и тенденциите в ПУ. Проф. Клео Протохристова предложи да се създаде специално звено към университета, което да се занимава с техническата част при подготовката на проекти. Проф. Андреев обясни, че такава идея е имало преди години, но в настоящия момент тя е неприложима, защото спецификата на новите програми прави неефективен такъв екип.

Форум Наука 2006 завърши в ресторант "Прима", където първенците в университетската наука показаха, че могат да бъдат първи и на дансинга.

"Пловдивски университет"

Проф. Георги Андреев връчва наградата на проф. Клео Протохристова

тези думи германският министър на образованието и науката Анет Шаван обяви на специална церемония в Бон поредната програма за развитието на науката в ЕС за открита. 7-ма рамкова програма (FP7) ще се развива в продължение на седем години - от 2007 до 2013 г., и ще разполага с бюджет от 54.4 млрд. евро. годишно. Увеличението е с 60 процента в сравнение с досега дейвалата 6-та рамкова програма.

Проектите за финансиране са в 42 изследователски сфери, а общият обем на средствата, за които може да се кандидатства, е 4 млрд. евро. Предполага се, че 7-ма рамкова програма ще надмине оценяваната като успешна 6-та рамкова програма, в границите на която са реализирани 3000 проекта с участието на повече от 7000 институции.

Една от най-важните промени в FP7 в сравнение с

предвижда да бъде поставен фокус върху развитието на младите учени в Европа, за да бъде спряно изтичането на мозъци, както и да бъдат привлечени обещаващи специалисти от чужбина.

Проф. Андреев изнесе данни, свързани с финансирането на научната дейност в България. Той отбеляза като положителен факт, че през изминалата година е

КОНКУРС ЗА ПРЕВОД

В Международната година на руския език – 2007 – Катедра Руска филология на Филологическия факултет на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", под егидата на Посолството на Руската Федерация в България, обявява конкурс по превод от руски език на съвременен художествен прозаически и/или лирически текстове. Участници могат

да бъдат всички млади хора между 17 и 25 години, изучаващи руски език. Желаящите да се проявят в конкурса могат да потърсят материалите за превод, като оставят данни за себе си, в кабинет № 1 в катедрата по руска филология. Краен срок за предаване на преводите е 15 май 2007. Най-добрите преводни постижения ще бъдат наградени.

РАЗВИТИЕ НА НАУЧНИЯ ПОТЕНЦИАЛ ЗА 2006 ГОДИНА

Професори

Дойчин Иванов Толев – Факултет по математика и информатика

Румен Иванов Стаматов – Педагогически факултет

Драгия Трифонов Иванов – Физически факултет

Гълъбина Петрова Дупинова – Юридически факултет

Венцислав Петров Стоянов – Юридически факултет

Доценти

Тинко Александров Ефтимов – Физически факултет

Пламен Ангелов Цоков – Педагогически факултет

Георги Пенев Василев – Химически факултет

Симо Петров Иванов – Педагогически факултет

Мариан Маринов Драганов – Биологически факултет

Йорданка Димитрова Димова – Химически факултет

Мария Костадинова Стоянова – Химически факултет

Ани Христова Епитропова – Педагогически факултет

Красимира Ангелова Чакарова – Филологически факултет

Нина Димитрова Димчева – Химически факултет

Ангел Горанов Ценов – Педагогически факултет

Доктор на науките

Веселин Костов Василев – Педагогически факултет

Доктор

Владимира Стефанова Ангелова – Педагогически факултет
Валентин Стефанов Аспарухов – Философско-исторически факултет

Петко Иванов Янев – Факултет по математика и информатика

Атанас Танов Терзийски – Химически факултет

Главен асистент

Антоанета Анастасова Ангелачева – Химически факултет

Атанас Танов Терзийски – Химически факултет

Атанас Спасов Манчоров – Филологически факултет

Велизар Костадинов Гочев – Биологически факултет

Витана Василева Костадинова – Филологически факултет

Даниела Севдалинова Дончева – Юридически факултет

Жан Стефанов Петров – Химически факултет

Йорданка Петрова Стефанова – Химически факултет

Люба Георгиева Панайотова – Юридически факултет

Марин Маринов – Химически факултет

Пламен Пенчев – Химически факултет

Теодора Събева Филипова – Юридически факултет

Христо Ангелов Димитров – Биологически факултет

Цанко Савов Гечев – Биологически факултет

Христо Йорданов Паунов – Юридически факултет

АИЕСЕК ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО КЪМ МЛАДИТЕ ХОРА С ИДЕИ

АИЕСЕК е най-голямата международна студентска организация, която свързва младите хора с бизнеса. АИЕСЕК е в над 94 страни в света. Това е мястото, където ще откривате и развие непозирани ваши заложи като едновременно с това ще се преборите със слабите си страни. В организацията може да научите как се работи в екип, как се ръководи екип, как се водят преговори, как да развие лидерски умения и още

към всички талантлив, амбициозни и високо мотивирани завършващи и завършили наскоро студенти с икономическо и техническо образование. Проектът дава възможност на всички студенти, които са готови да вложат специфичните си умения в краткосрочни бизнес проекти в областите: Бизнес Администрация, Продажби и Маркетинг, Информационни технологии, Финанси, Икономика, Човешки ресурси, Счетовод-

безброй възможности за развитие и личностно израстване.

Локалната секция на АИЕСЕК Пловдив работи по два проекта в момента: „Единство в различията” и „На път към Европа”.

Проектът „Единство в различията” се разработва на национално ниво под егидата на Министерството на образованието и науката. Цели да предостави разнообразни възможности на българските ученици да получат ценни знания и умения, участвайки в извънкласни занятия, специално подготвени и изнесени в техните училища от международни студенти. Темите на занятията ще бъдат насочени към интеграцията на България в ЕС, културното разбирателство и развитието на ценни умения за презентиране, комуникация и др.

За повече информация относно проекта посетете неговия сайт:

www.md-bulgaria.net

„На път към Европа” е проектът, който е насочен

към всички талантлив, амбициозни и високо мотивирани завършващи и завършили наскоро студенти с икономическо и техническо образование. Проектът дава възможност на всички студенти, които са готови да вложат специфичните си умения в краткосрочни бизнес проекти в областите: Бизнес Администрация, Продажби и Маркетинг, Информационни технологии, Финанси, Икономика, Човешки ресурси, Счетовод-

ство, Инженерство, работейки за страни от Централна или Източна Европа. Това е уникална възможност да приложите на практика наученото от вас в университета, да натрупате международен опит и да откриете своята първа работа.

Посетете сайта на проекта на:

www.destination-europe.hit.bg

За по-подробно запознаване с дейността на АИЕСЕК и за да разберете как да се възползвате от международната мрежа от професионални стажове, които организацията ви предлага, може да ни потърсите в 15 А семинарна зала в университет „Паисий Хилендарски” – гр. Пловдив, ул. „Цар Асен” 24; на тел: 261 296; e-mail: plovdiv.bg@aiesec.net или www.aiesec.org/bulgaria

АИЕСЕК ви предлага високо качество и престиж. От вас зависи дали ще се възползвате!

**Даниела Петкова
Иванка Груева**

ТЕХНОЛОГИИ ОТ БЪДЕЩЕТО: БИОСЕНЗОРИТЕ

Доц. д-р Нина ДИМЧЕВА

Биосензорите са устройства за анализ на различни вещества (аналити), при които в конструкцията на класически сензор е вграден биологичен материал. Те се състоят от три основни елемента (Фиг. 1):

1. биологичен компонент за молекулно разпознаване – това могат да бъдат различни микроорганизми, клетъчни рецептори, органили, тъкани, антитела, ензими или нуклеинови киселини;

2. преобразувател на сигнала (т. нар. трансдюсер): той може да бъде пиезоелектричен, магнитен, термичен, оптичен или електрохимичен;

3. устройство за регистриране на сигнала.

Принципът на действие на биосензорите се състои в промяна на физична/физикохимична величина (температура, магнитно поле, електропроводимост, ток, потенциал, светлинна абсорбция или флуоресценция), която е резултат от взаимодействието между био-компонента и анализа. При това, сигналът на биосензора (изменението на изброените физикохимични величини) е пропорционален на количеството на анализа, от която зависимост се определя и точната му концентрация. Най-редки са термометричните и магнитните биосензори, а най-разпространени – електрохимичните. Следващите редове са посветени именно на тях.

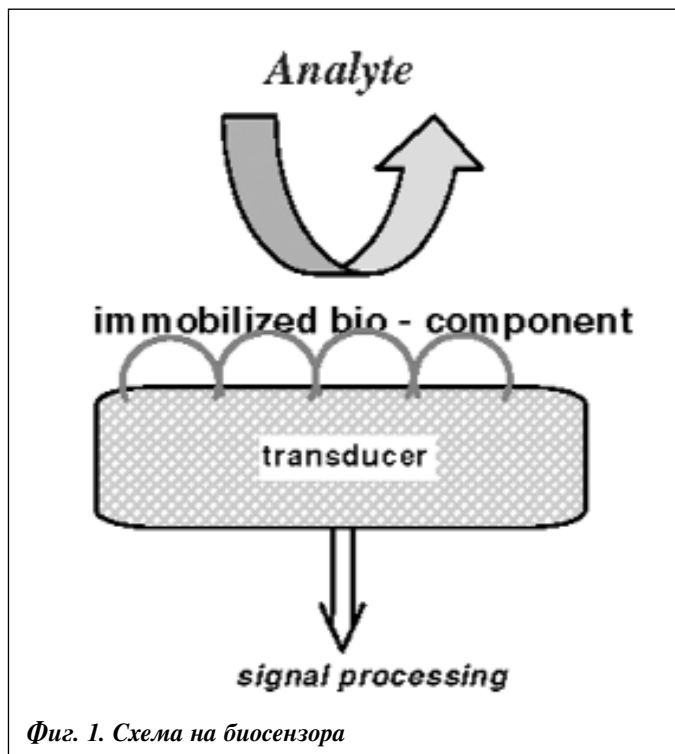
За рождена дата на биоаналитичните методи се счита 1962 година, когато двама американски учени - Clarke и Lions, закрепиха мембрана, съдържаща ензимен кофактор (никотинамид динуклеотид - НАД), към обикновен стъклен електрод за измерване на киселинността на средата (рН). Така е получен първият електрохимичен биосензор,

• в хранителната индустрия – за определяне съдържанието на захари в безалкохолните напитки, контрол над преснатата на месни

доц. д-р Елена Хорозова.

Двата екипа не се конкурират помежду си – докато софийската група е насочила усилията си към детекцията на фенолни замърсявания във въздух и води, то работата на втората група е фокусирана предимно върху разработване на биосензори за контрол на хранителни продукти – определяне съдържанието на глюкоза, развалата на месни продукти и на растителни мазнини.

Един от най-значимите успехи на групата, работеща в ПУ, е разработването на електрохимични биосензори за определяне на органични пероксиди. Подобни съединения се образуват в големи количества при топлинната обработка (пържене) на растителни мазнини като олио и зехтин и са считани за едни от най-опасните за здравето съединения. В медицинската литература се посочва връзката им с такива тежки заболявания като язва, гастрит, колит, а в редица случаи – и с ракови процеси. В този контекст разработването на чувствителни и прецизни методи за анализа им е от първостепенно значение за контрола над качеството на храните и тяхната безопасност. Предимството на биосензорния метод за анализ на пероксидните съединения се състои в това, че се спестява трудоемката обработка на пробите, характерна за химическия им анализ, а времето за получаване на сигнал е около 2 минути. Разбира се, за успешното внедряване на тази лабораторна разработка в практиката е необходимо решаването на най-важния проблем – удължаване времето на живот на биологичния компонент.

Фиг. 1. Схема на биосензора

който бил използван успешно за определяне кислородната консумация при протичането на редица процеси. По-малко от 15 години след това на пазара излизат биосензорите за определяне на кръвна захар – това са т. нар. глюкомери – незаменимите помощници на лекарите в грижите им за диабетно болните.

И до сега най-големият „потребител“ на биосензорни технологии си остава здравният сектор. В експериментален стадий са биосензори за едновременен клиничен контрол на повече от 6 компонента на кръвта (за нуждите на спешната помощ), непрестанно се усъвършенстват търговски наличните глюкомери.

Поради малките си размери и простотата на опериране с тях биосензорите намират все по-широки приложения:

и рибни продукти, развалата на мазнини и др.;

• в екологичния контрол – при замърсяване на почви и води, за проследяване биокинетиката на пестициди и т.н.;

• във военното дело – за дистанционно откриване на патогени, разпространявани по въздуха и др. анти-биотерористични дейности.

Българският опит

В България съществуват две групи, разработващи електрохимични биосензори – групата, работеща в Института по електрохимични източници на ток – БАН, София, ръководена от ст.н.с. дхн А.Р. Каишева и групата по „Биокатализ и биоелектрохимия“ от катедра „Физикохимия“ на Пловдивския университет, ръководена от

УРОЦИТЕ НА ИСТОРИЯТА ВЪТРЕШНИЯТ ВРАГ

Ас. д-р Симеон КАЦАРОВ

Урок №1

Австро-Унгария. През 1873 г. избухва една от първите световни икономически кризи – износът рязко спада, липса на оборотен капитал, цените на суровините и селскостопанските продукти рязко падат, стига се до банкрут на фирми, ценови хаос, безработица и банкови банкрути. Тази криза засяга и Австро-Унгария и особено западната ѝ половина (Австрийската империя), която е тясно свързана със световните пазари и кредитни капитали. Стопанската криза нанася най-много сериозни щети върху средната класа. Тя е изложена и на жестоката конкуренция на едрия бизнес и капитал, които също се мъчат да оцелеят в условията на криза. Т. нар. “малки хора” започват да настояват за закрила от безмилостната конкуренция на едрия капитал, но такава закрила те не могат да получат от никого в дадения момент – нито от съществуващите партии, нито от държавата, те преценяват, че е по целесъобразно да защитят едрия капитал. Това е причината тези “малки хора” да насочат своето недоволство не само към силните икономически фактори в Австрия, но и срещу старите партии, а също и към голяма част от държавните институции – парламент, правителство, местни власти. Недоверието и гневът на средната класа се засилват още повече, след като започват да излизат на бял свят множеството корупционни афери на управляващите политици. В тази обстановка се появила нуждата от нова партия, която да поеме закрилата на средната класа, да започне борба с корупцията, да поддържа старите австрийски ценности – династията, църквата и държавата, и да се противопостави на всички противници на тези ценности. Политикът с най-добра съобразителност в дадения момент се оказва Карл Люгер – ловък дипломат, амби-

циозна личност и добър оратор. Люгер основава Християн-социалната партия (ХСП) и започва активно да прилага популистски методи за набиране на привърженици. Известността му рязко започва да расте. Въпреки популярната си идеология, д-р Люгер правилно разбира, че за да се превърне в зна-

Ото фон Бисмарк

- *Най-много се лъже преди война, по време на избори и след лов.*
- *Ако повторим една лъжа три пъти, народът ще повярва.*
- *Глупостта е дар божии, но с него не трябва да се злоупотребява.*
- *Дори победоносната война е зло, което трябва да бъде предотвратявано от мъдростта на народите.*
- *Една страна може да бъде управлявана и с лоши закони, но с добри чиновници.*

- *Животът ме научи да прощавам много, но още повече — да искам прощане.*
- *Политиката е изкуство да се приспособяваш към обстоятелствата, и да извличаш полза от всичко, даже и от това, което*

чим политически фактор са му необходими солидни капитали. Единственото място, откъдето той може да ги получи, е едрата буржоазия, но именно от нея той трябва да защитава средната класа. От това заплетено положение Карл Люгер излиза по най-добрия за него начин. Той насочва своята борба не срещу крупния капитал въобще, а срещу еврейския капитал. При прилагането на тази си идея лидерът на ХСП не среща големи затруднения. Значителна част от финансово-търговската буржоазия в Австрия е от еврейски произход. Освен това евреи са и не малък процент от средната класа и с тяхната конкуренция се сблъскват ежедневно “малките хора”. Програмата и пропагандата на ХСП дава своите

Авторът запазва правото на всеки, който не е съгласен с така поднесените “уроци”, да сподели не-съгласието си с читателите!!! Всяка прилика със съвременни лица и събития не е случайна!!!

резултати през 1895 г., когато тя печели триумфална победа на изборите за виенски общински съвет. След тази победа Люгер е избран за кмет на Виена. Неговата партия започва да играе во-

тик е наясно, че една подобна политика ще срещне силна опозиция сред останалите федерални субекти в империята, и то най-вече там, където Пруссия има най-малко влияние, в южногерманските католически области. Необходим е враг, около който да се обедини новата германска нация и в борбата покрай когото канцлерът да осъществи своите планове за централизация. И много скоро се намира такъв враг – Католическата църква. Ото фон Бисмарк използва противоречията между либералните германски движения, които поддържат светското начало и националната идея, и политическият католицизъм, поддържащ интернационализма на Църквата и повлиян силно отвън (Рим). Още през 1871 г. с т.н. “Параграф срещу амвона” се поставя началото на “Културкампф” (Борба за културата). Започват нескончаеми опити за приравняване на свещениците с държавните служители и намаляване влиянието на Рим. Всички, които не са съгласни с действията на правителството, са обявени за “политически врагове на Райха”. За периода 1871-1875 г. се приемат серия от закони, с които се забранява на духовенството да развива политическа дейност, въвеждат се държавни предписания при обучението на свещеници, въвежда се заповед върху свещеническите заплати. Борбата на Бисмарк с този “вътрешен враг” се оказва безрезултатна, той нито успява да увеличи влиянието на Пруссия в южногерманските територии, нито да формира единен германски блок срещу Католическата църква, напротив, католиците засилват своето недоверие към Берлинския Райх. До 1886 г. по-голяма част от спорните закони са отменени.

деща роля в столицата, а по-късно и в страната в продължение на 30 години.

Урок №2

Германия. След успешната Френско-пруска война (1870-1871 г.) в Огледалната зала на Версайския дворец Людовиг II Баварски от името на германските владетели провъзгласява пруския крал Вилхелм I за германски кайзер (18.01.1871г.). Постигнатото обединение е само една от задачите на новия германски канцлер Бисмарк, следва стабилизирането на новата държава. За Бисмарк тази стабилизация е неразривно свързана със засилването на централизацията, а още по-конкретно – прусизация на Втория райх. Опитният поли-

ДУЕЛЪТ МЕЖДУ ПУШКИН И ДАНТЕС

НОВ ПОГЛЕД КЪМ ТАЗИ ВЕЧНА ТЕМА

Вера УдовиЧенко

Дуелът между Дантес и Пушкин се състои на 8 февруари 1837 г. След два дни, на 10 февруари, умира най-великият руски поет. Фактически Пушкин е убит от Дантес с pistolет. Разбира се, ако дуелът се състоеше в наше време, то поетът щеше да бъде спасен – лекарите нееднократно са заявявали, че раната не е била много сериозна, но по това време науката не е била толкова развита.

Много повече спорове пораждат причините, които довеждат до този съдбовен дуел. С други думи, кой е виновен за смъртта на Александър Сергеевич Пушкин? Засега съществуват много версии – нееднозначни са свидетелствата, основаващи се на слухове и разкази. Свидетели на тази до известна степен семейна драма имало предостатъчно – започвайки от лекарите и завършвайки с приятелите.

Класическата история е следната: Няколко години след женитбата си с младата Наталия Гончарова Пушкин се сблъскал със съперник – Жорж Дантес. Младият французин натрапчиво ухажвал съпругата на поета, след което бил извикан на дуел, на който Пушкин бил убит. След това изследователите откриват много повече нюанси, отколкото се появяват на пръв поглед.

Смъртоносен е всъщност вторият дуел, който е организиран от Пушкин – първият не се състоял заради бъдещата сватба на Екатерина Гончарова (сестра на Наталия) и Дантес.

Първата най-интересна история принадлежи на княз Александър Василевич Трубецкой, който не е „приятел на Пушкин, но го е познавал добре от честите срещи във висшето петербургско общество и още повече благодарение на близките си отношения с Дантес”. Разказът внася съвсем нова нотка в тази трагедия. Според спомените и свидетелствата, които са били известни

на Трубецкой, Пушкин не е ревнувал Наталия от Дантес. Ситуацията малко се отличавала от общоизвестната – Пушкин е бил влюбен в Александра сестрата на съпругата му, която не била особено красива, но за сметка на това много умна. Тя била влюбена в поета още от времето, когато Наталия се жени за него, а освен това тя е знаела наизуст всички негови произведения. Според Трубецкой Александър Сергеевич е отвърщвал на чувствата й.

„Дантес често посещаваше Пушкин. Той ухажваше Наташка, както и всички красавици (а тя несъмнено беше такава), но все пак не се „задиряше” с нея, както се изразявахме тогава. Честите писъмца, които носеше Лиза (камериерката на Пушкин), не означаваша нищо: в наше време това беше нещо нормално. Пушкин добре знаеше, че Дантес не ухажваше жена му, но както сам казваше, Дантес му беше противен със своите маниери, със своя език”, твърди княз Трубецкой.

Но Дантес бил неприятен на Пушкин по друга причина. Дуелът става следствие на друга ревност – към Александра. Основна причина се явява фактът, че след сватбата си Дантес и Екатерина възнамерявали да отпътуват от Русия, а Александра решила да тръгне с тях. Тъй като връзката между Пушкин и Александра била грижливо скрита, формална причина станали отношенията между Дантес и Наталия.

Друга версия има наследникът на Жорж Дантес барон Лотер дьо Хекерн Дантес. В интервю за вестник „Московский Комсомолец” той разказва своя вариант на историята, основаващ се на многочислени изследвания. Пушкин е обичал много Наталия. Обичал я е искрено, възхищавал й се, но я засенчвал със славата си, не й давал възможност да

А. С. Пушкин

се изрази като независима личност. Каго доказателство той привежда писмата на поета към тъщата: „Задължение на съпругата ми е да се подчинява на това, което аз самият си позволявам”.

Владимир Фридкин пише: „Женейки се за Наталия, Пушкин е осъзнавал, че Наталия Николаевна все още не го обича, за което пише и на тъщата си. Но през 1831 г. той решава да улегне и е уверен, че ще могат да бъдат щастливи с Наталия. Тя е негов тип жена – Татьяна Ларина в плът. Спокоен, предан, тих пристан... Но спомнете си как завърша „Евгений Онегин” – Татьяна остава завинаги с друг мъж. Физическата вярност на героинята към законния съпруг не е най-важното в тази история според Пушкин. За поетите винаги най-важна е била душата...”

Именно затова на 4 ноември 1836 г., след получаването на анонимно писмо, в което се говори за верността на съпру-

гата му към съперника на Пушкин, Наталия формално признава, че не е отблъснала Дантес. Важна е не физическата, а духовната измяна. „В този момент домът на поета рухна като построен от карти. Пушкин загуби смисъла на живота си. Не може да убиеш друг човек само заради това, че тя го е обикнала. Но можеш да желаеш собствената си смърт. Възможно е това да е причината за безумствата на Пушкин през последните месеци от живота му”. Както пише Сологуб в своите спомени: „Всички искаха да спрат Пушкин. Само той самият не го искаше”. А Павлищев, зет на Пушкин, пише: „Той търсеше смъртта с радост и затова щеше да бъде нещастен, ако останеше жив”.

С тази теория никак не е съгласна уредничката на къщата музей „А. С. Пушкин” Галина Седова, която скоро завърши работата си над книгата, посветена на последните месеци от живота на поета. В интервюто си за РИА Новости тя казва, че теорията за желанието на Пушкин да се самоубие е невярна: „Той е искал да живее и да работи и въобще не е възнамерявал да умира. Например, в деня на дуела той иска да преведе пиеса за списанието си.”

Покрай това изследователката отбелязва, че сериозна роля в историята изиграва секунданта на Жорж Дантес, виконт Оливие д'Аршиак – той се е опитвал да помири противниците. Това успял да направи през 1836 г., когато Пушкин за първи път вика Дантес на дуел. Именно заради това, страхувайки се, че д'Аршиак отново ще успокои духовете, преди дуела поетът всячески се опитва да избегне срещата с него.

„По спомени проследих какво се занимава Пушкин в деня преди дуела. При кого само не е на гости – при Вревски,

СЪЗДАДЕНА БЕ АСОЦИАЦИЯ НА СТУДЕНТСКИТЕ И УНИВЕРСИТЕТСКИТЕ МЕДИИ В БЪЛГАРИЯ

На работен семинар, състоял се на 24 и 25 февруари в Благоевград, беше учредена Асоциация на студентските и университетските медии (АСУМ). Участваха представители на 12 медии (вестници, списания, радиа и една телевизия) от седем висши училища – Пловдивския университет, Софийския университет, Югозападния университет, Нов български университет, Университета за национално и световно стопанство, Варненския свободен университет и домакините от Американския университет.

В началото трябваше всяка от медиите да бъде представена, отговаряйки на традиционните журналистически въпроси: кой, кога, къде, как, защо. Вестник "Пловдивски университет" направи силно впечатление и в споделените покъсно мнения беше определен като много сериозно и добре списвано издание. А специално за презентацията изказвам личната си благодарност на Дани, Петя и Яна – студентки от АУБ, с които заедно направихме

Участниците в семинара

най-хубавия постер, представящ дадената медия.

Семинарът, благодарение на перфектните домакини и особено на лидера на проекта Кристина Джаджарова, се превърна в истински брейн сторминг. Изработена беше концепция за организацията, нейните цели, задачи, средствата за постигането им, приет беше устав, проведеха се избори за ръководни органи. Авторът на статията беше избран за член на Управителния съвет.

Дейността на АСУМ е насочена към младите хора, работещи в академични ме-

дии, и студентите по журналистика и масови комуникации. Всички те могат да се чувстват поканени да членуват в асоциацията. Сред целите, които тя си поставя, са:

- да функционира като мрежа за обмен на опит, информация и материали;
- да съдейства за реализацията на студентите в сферата на журналистиката и масовите комуникации;
- да работи за създаване на партньорства с професионалните медии;

- да работи за квалификацията и преквалификацията на работещите в студентските и университетските медии;

- да организира, подкрепя и координира усилията на членовете на сдружението за реализиране на общи инициативи, кампании, проекти и дебати;

- търсене на възможности за обучение, стаж и обмен в чуждестранни медии.

За реализацията на тези цели ще бъде изграден уебсайт, ще има електронен информационен бюлетин, ще се организират семинари, конференции, лекции, кръгли маси и др. Ще бъде изграден експертен съвет от представители на водещи национални медии, които да подпомагат дейността на АСУМ.

Следващата стъпка в тази посока е семинарът, който ще се проведе през средата на април в София, на който ще бъдат поканени като лектори известни български журналисти.

Тильо Тилев

ДУЕЛЪТ МЕЖДУ ПУШКИН...

ОТ СТР. 6

при Иван Крилов си играе с внучката му, после се отбива в магазинчето на Лисинков в Пяжевския корпус, където среща писателя Фьодоров. Той го нарича Борка Фьодоров и винаги го е презирал, а сега говори с него два часа. От всичко това става ясно, че Пушкин просто протака във времето срещата си с Данзас" – смята Седова.

Втората задача, с която успешно се е справил поетът според Седова, е опитът му да предпази секунданта си Конс-

тантин Данзас от преследвания за това, че не е казал за готвещия се дуел. По думите на Седова преди смъртта си Пушкин изгаря няколко документа, сред тях и такива, които компрометират Данзас.

Разбира се истината ще остане неизвестна. На историците и изследователите предстои да правят само предположения въз основа на документите, които ще бъдат намерени в бъдеще. Но едно можем да кажем със сигурност – на 10 февруари 1837 г. Русия загубва своя най-велик поет.

ЗАВЪРШВА СТРОИТЕЛСТВОТО НА ГОЛЕМИЯ АДРОНЕН КОЛАЙДЕР

Строителството на Големия адронен колайдер (LHC) – ускорител за насрещни частици в Европейския център за ядрени изследвания (CERN), върви към приключване.

На 28 февруари в подземния тунел на ускорителя на дълбочина около 100 м е била поставена централната част на детектора за частици CMS (Compact Muon Solenoid, компактен мюонен соленоид), чието тегло е 1920 тона. Монтирането на детектора с помощта на специални кранове е продължи-

ло 12 часа.

Дължината на тунела на ускорителя LHC е 27 км. Разположен е на 100 м под земята на границата между Франция и Швейцария. По план колайдерът трябва да започне работа в края на 2007 г. Учените се надяват, че експериментите с високоенергийни частици ще помогнат по-добре да се разбере как е протекло образуването на Вселената, а също така да се открият частици, чието съществуване се предсказва в рамките на стандартния модел на елементарните частици.

КОМПИЛАЦИЯ НА ЕКЛЕКТИКАТА

Георги НИКОЛОВ

Не знам дали това заглавие е претендиозно, тавтологично или оксиморонно. Все едно. Просто така наричам едно свое временно, не много достойно занимание – да пиша за ученици и студенти есета, реферати, курсови, че и дипломни работи. Рефератствал съм върху какво ли не – икономика, философия, история (дори на религиите). За психология да не говорим, психологията ми е първа специалност – колко ми е било веднъж да компилирам нещо от теориите на Пиаже и Виготски за шестия и то не за къде да е, а за СУ-то. Обаче съм прекроявал за студентски нужди и текстове по криминалистика, в частност и по балистика, за провинциалните ВУЗ-ове, стига да съм имал под ръка съответната “сламка”, т. е. препоръчания от преподавателя като настолна книга учебник.

И по-големи прегрешения имам в тая моя литературна негръщина. Преструвал съм се на тийнейджър, та да мога да си представя своя китен град в Европейския съюз, където аз много-много не го виждам скоро. Преливал съм от пусто в празно по ония измислени, префърцунени философско-нравствени теми в примерните тестове за кандидат-студенти. И есета съм писал за осмокласници, правейки се на един невръстен Стефан Продев, Ефрем Каранфилов, Богомил Нонев и кой още... Аз, дете навремето есето го смятах за нещо голямо, ерудитско, непостижимо.

Винаги съм изкарвал. Не са ме късали, нито са ми писали по-малко от четворка. И как да не изкарам, когато в повечето случаи компилацията ми на еkleктични учебнически текстове се е свеждала чисто и просто до елементарното им редактиране.

Точно така – намествал съм словоред, поизглаждал съм изречения, завършвал съм смислено объркани пасажки. Да оставим това, че на места съм доразвивал авторските теории, но уж така – наивно,

но продължават взаимно да се лъжат със студентите и да се правят на двете добри страни на един учебен процес.

От това, категорически твърдя, се изумявам като

осенен от фундаменталните идеи на наукообразните трудове... А, разсъждавал съм и върху втропчени на студента монографии, състоящи се едва ли не от цитат до цитата, без никакъв коментар, поне за спойка помежду им.

Изумявали са ме обаче не толкова написаните от тебери учебници и книги, колкото академичната практика да се изискват писмени работи върху тях. Изумявал съм се от това, почти както великият немски философ Емануел Кант се е изумявал едновременно от звездното небе над него и от моралния закон в него. Впрочем и това ми е влизало в работа при халтурата. Но ако тая работа от моя страна не е била съвсем почтена, то какво му е почтеното на един деканат, па и ректорат, да си затварят очите пред явната измама с тия студентски реферати и прочие писмена. Преподавателите ли не знаят кой техен възпитаник какво може да напише. Знаят, естествено,

Кант... Фихте и Шлегел ги използвам за други примери. Обаче и за Фихте-Михте, Шлегел-Млегел, такива като мен, с промити от онова вре-

ме мозъци, макар да са ги изучавали от втора-трета ръка, все могат да драснат някой ред, ако се наложи. А повечето днешни студенти не могат. И как ще могат, след като такава е интифата – други да им пишат домашните, а университетски и институтски даскали да поставят най-авторитетно оценки на фалшификатите.

И както съм се изумявал от цялата тази глупост, съм питал тук-там – защо, бе, се допуска всичко това. Защото от тези реферати преподавателите откровено плагиатстват, за да си напишат трудовете, са ми отговаряли. Не може да бъде, си казвам, чак до там ли да стигне Алма Матер. Но сега, като си помисля що ценни мисли съм изръсил из ония ми ти есета, реферати, курсови, че и дипломни работи, викам си: възможно е! И ме е яд, че поне един докторат не изкомпилирах за самия себе си. Да речем, на тема “Компилация на еkleктиката”.

РАЗНООБРАЗЕН АФИШ ЗА ТЕАТРАЛНАТА 2007 ГОДИНА

Театралната 2007 година в Пловдивския университет се очертава да бъде наситена с нови и с утвърдени вече спектакли. След премиерното представление на трети курс, с художествен ръководител проф. Надежда Сейкова, ни очакват поредица от представления на детската приказка “Пепеляшка” и фолклорния спектакъл “Ха да видим кой кого!”. Възпитаниците на проф. Сейкова подготвят за средата на май премиера на пиесата “Гняв” по Стивън Кинг.

Зрителите могат все още да посетят “Вишнева градина” от Чехов, а в най-скоро време и абсолвентския спектакъл “Доброто на страната ни” на английската авторка

Тимбърлейк Уъртнбейкър - произведението се поставя за първи път в България.

В началото на април третокурсници ще участват в театрален фестивал в Пазарджик с “Комедия от грешки” на Шекспир.

Двата учебни спектакъла, с които ще завършат класовете на проф. Димитрина Гюрова и доц. Иван Налбантов, ще могат да се видят в края на семестъра на сцената на Учебния театър.

Всички представления ще бъдат играни и в село Паталеница като част от лятната учебна практика на студентите по актьорско майсторство.

“Пловдивски университет”

РЕДКИТЕ РАСТЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ

КРАЙ ИЗВОРИТЕ ПОД АМБАРИЦА

Проф. д-р Стефан СТАНЕВ

През най-ранна пролет по влажните и каменливи места в планинските гори често може да се срещне невысоко жилаво храстче, обраснато с розовочервени цветове, които покриват неразлистените още клонки. Красиво растение, но и опасно, защото цялото е силно отровно, особено примамливите му яркочервени плодчета. Научното име на храстчето е *Daphne mezereum*, а народът го нарича бясно дърво, бясно дръвче, вълче лико, вълча ягода – все страховити имена, отразяващи отровните му свойства, и само едно от тях – див люляк – хубостта и аромата му.

Сравнително широко разпространено в страната, от чисто ботаническа гледна точка растението не представлява особен интерес. Ала от същия този род *Daphne*¹ у нас растат още 5 вида – дребни вечнозелени храстчета с бели, розови, червени или жълтеникави ароматни цветове, едно от друго по-хубави и по-редки, затова и всичките защитени. Най-рядкото от тях е *Daphne blagayana* (благаево бясно дръвче). То е било намерено в България през далечната 1895 г. от учителя ботаник Иван Урумов.

Надвечер пръснатите дъждовни облаци бързо се сляха, небето потъмня, засвятка, зарещя и рукна проливен дъжд. От доловете се надигнаха гъсти, раздърпани талази мъгла, запълзяха нагоре по склоновете и скоро целият Балкан потъна в непрогледна бяла пелена. Иван Урумов и водачът му инстинктивно се притискаха до скалата при всеки нов трясък на ослепителните мъглини и тревожно се взираха пред себе си. След час мъглата се поразсея, ала дъждът не преставаше да вали и те добре разбираха, че останат ли през нощта под открито небе, без да се изсушат и стоплят някъде, излагаха живота си на най-голяма опасност. Из-

веднъж в далечината се дочу кучешки лай и те напрегнато се ослушаха. Лаят се повтори, сега го чуха по-ясно, обадиха се и други кучета.

- Това са каракачани! – извика водачът. – Те имат тук някъде под Амбарица лагери. Да вървим натам, не е далече! Натам! Иначе сме загубени!

Те метнаха багажа на коня,

след като не можеха да се разберат с нея, те пак останаха навън, мокри и премръзнали, заградени от озъбените кучета. За щастие скоро отнякъде се завърна кехаята на лагера, разгони кучетата и ги покани да влязат. Като видя окаения им вид, той бързо се разпореди да накладат голям огън и да приготвят нещо за ядене.

- Мене ме нямаше тук, а в

бира и тях изучава.

- А ти самият от билки не разбираш ли? – обърна се към кехаята Урумов и му подаде няколко пакета тютюн. – Вземи, само че и той е мокър, трябва да се изсуши.

- Тютюн! – зарадва се каракачанинът. – Тъкмо това най-много ми липсваше, има седмица, откак сме го свършили. – Той сложи внимателно скъпоценните пакети на едно столче близо до огъня и като гледаше с нескрито любопитство даскала, допълни: - А от билки все нещо зная. Ние тука сами се щерим – и себе си, и овцете. Доктор в балкана няма.

- Тъкмо такива хора ми трябва – зарадва се на свой ред Урумов.

След като се сгряха и изсушиха добре, Урумов отвори ботаническата си кутия, извади събраните растения и заразпитва кехаята кои от тях те знаят за билки, как им викат, срещу какви болести ги използват, къде се срещат и т.н. Щом се убеди, че даскалът наистина е твърде вещ по тия работи, кехаята се отпусна, казваше какво знае и сам питаше за някои билки и болести. Увлечени в тази тъй интересна и за двамата тема, те до късно разговоряха оживено край догарящия огън в колибата.

През нощта дъждът съвсем спря, небето се изясни и на другия ден Балканът отново беше залят от майското слънце. Сухи и отпочинали, Урумов и водачът му стегнаха багажа си и тръгнаха към Троянския манастир. Каракачанинът сам пожела да ги изпрати донякъде и да им покаже прекия път за манастира. След около час те се разделиха приятелски и продължиха сами нататък по пътеката. Тя минаваше точно под вр. Амбарица и там пресичаше изворите на р. Черни Осъм, които още бяха покрити с лед. Щом стигнаха тук, те се стъпиха пред тази неочаквана опасна преграда и дълго се чудиха какво да

Иван Урумов
(10.V.1856 – 9.X.1937)

Роден в Ловеч. Учи в Априловската гимназия (Габрово) и класическата гимназия в гр. Писек (Чехия). Следва естествени науки във Виена и Хайделберг (1879-1885). От 1885 г. в продължение на близо 40 години е учител, директор и училищен инспектор в Ловеч, Русе, Велико Търново, Плевен, София и др.

Един от първите наши високообразовани учители естественици, Урумов има големи заслуги за развитието на просветното дело в България. През 1881 г. издава във Виена първите учебници по ботаника, зоология и геология на български език, които превежда от известния тогава учебник по естествена история на д-р Алоис Покорни.

Наред с просветната си дейност Урумов много активно се занимава и с проучването на българската флора. Публикува над 60 (предимно флористични) статии и съобщения, описва редица нови за науката и установява много нови за България растения. Член на Българското книжовно дружество (БАН) от 1904 г. През 1924-1925 г. е председател на Природо-математическия клон на БАН.

покриха го с платнището и забързаха в тъмнината към спасителния кучешки лай. Беше трудно да се върви нагоре без път, те често се препъваха и падаха върху подгизналата земя, деряха дрехите и ръцете си по острите камъни и из хрусталаците. След дълго лутане най-после откриха колибите, но когато ги приближиха, насреща им наизскачаха големи овчарски кучета, заобиколиха ги и заплашваха да ги разкъсат, ако мръднат напред. На силните им викове от лагера се обади някаква стара жена, ала за проклетия тя не знаеше български и

колибите са само жени, страхуват се от непознати хора – малко смутено каза кехаята, сякаш се извиняваше заедно двамата са чакали отвън на дъжда. – А вие по каква работа сте тръгнали и как тъй сте замръзнали по туй лошо време в Балкана? – чудеше се той.

- Господинът е даскал и изучава растенията по тукашните места, а аз го съпровождам, багажа карам с коня си – отвърна водачът, като свалише седлото, и щом видя недоумяващия поглед на кехаята, побърза сякаш за оправдание да допълни: - Той по тия науки е завършил в странство, а и от билките много от-

¹ От гръц. файномай – красив, блестящ, усилено с представката “да”.

РЕДКИТЕ РАСТЕНИЯ В БЪЛГАРИЯ

КРАЙ ИЗВОРИТЕ ПОД АМБАРИЦА

ОТ СТР. 9

предприемат. Ледът изглеждаше дебел и все пак дали щеше да издържи тежестта им? Под него водата глухо бумтеше и Урумов потръпна при мисълта какво може да стане, ако ледът се строши. Ами ако се подхлъзне надолу?...

- Май ще е по-добре да се върнем и да заобиколим – каза той. – Ще загубим някой час, ама тук може да загубим и главите си.

Водачът му продължаваше да се колебае. Най-после той все пак се реши да опита и тръгна бавно напред, като водеше коня за юздата и опитваше здравината на леда с дебелия си кривак. В един миг конят се подхлъзна и опря задницата си о леда. Урумов неволно извика и закри очите си с ръка...

- Хайде, даскале, минавай! – подкани го водачът, който благополучно се добра с коня до другия бряг. – Ледът е много дебел, не бой се! – продължаваше да го увещава той, ала Урумов стоеше на едно място и не се осмеляваше да направи ни крачка по гладката зеленикава повърхност. Тогава водачът разви дългото въже от самара и хвърли към него единия му край.

- Вържи се здраво през кръста – викна той. – Аз ще държа. На, вземи и кривака, подпирай се с него. Не бой се бе, даскале, няма страшно! – окуражаваше го той. – Ха така! Давай сега полека напред, давай! Малко остана още, още малко, хайде готово!

Урумов направи последна крачка и стъпи на брега. Дълбока въздишка на облекчение се изтръгна от гърдите му и като развърза въжето, той се отпусна на земята. От страх и напрежение краката му трепереха, капки студена пот бяха избили по челото му.

- Ако не беше въжето, щеше да ме търсиш при манастира – опита се да се пошегува той, а водачът му, също пребледнял, с укор клатеше глава.

- Даскале, прощавай, ама ще си докараш някоя бяла с тия

твои треви по балканите. Вчера дъжд и студ, днес този лед... Умен чилик си, пък и ми плашаш да ти карам багажа, затова не е моя работа да приказвам много, ама все се питам защо и ти като другите даскали не си гледаш живота и спокойствието, ами...

Урумов нищо не отговори. Не за пръв път той чуваше по-

добни приказки, и то от далеч пообразовани хора. Беше свикнал с упреците, с подигравките и с ироничните усмивки. Не им обръщаше внимание и те най-малко го тревожеха. Вече 6-7 години минаха, откак се беше заловил да проучва българската флора. Обикалял беше софийските околности, русенските, ловешките, последните няколко години идваше в Троянския балкан, събрал беше много материали и вече се канеше да ги публикува. Трудностите не го плашеха, макар че понякога след случка като днешната сам се питаше къде е тръгнал и се заканваше, че тази му екскурзия ще е последната, но скоро забравяше лошото и “бесът на екскурзиите” отново го хващаше. Събирането и хербаризирането на растенията бяха станали негова страст и особено много се радваше, когато намереше някои редки и интересни видове. А без такива никога не минаваше, щеше да има сигурно и от сегашното му ботанизиране.

Щом се поуспокои малко от преживените страхове, Урумов стана и се огледа наоколо. На места все още имаше малки преспи сняг, другаде личеше, че те съвсем скоро са се стопили и при все това доста растения цъфтяха вече – беше средата на май.

- Аз ще се поразходя да видя какво расте наоколо – каза той и нагази из храсталациите от

ниска хвойна нагоре по склона.

- Добре, добре – отвърна му водачът. – Аз пък ще приготвя нещо за ядене, пладне е вече.

След двадесетина крачки вниманието на Урумов веднага беше привлечено от някакво ниско храстче с кожести, вечнозелени съцветия по върховете на клонките. “Какво ли ще е това?”

- запита се той и почувства как

познатата треска бързо го завладява. – За пръв път виждам подобно храстче!”. Той приклепна до него и дълго му се любува, като от време на време вдъхваше от силния му аромат. “Какво ли е това? – продължи да се пита Урумов. – Тези цветове с четириделен околоцветник и дълга тръбица ми напомнят нещо познато, но кое, кое може да бъде то?”. Той пресегна да отчупи клонка от храстчето и остана учуден от жилавината ѝ. “Същинско лико” – каза си той и изведнъж, като се сеги нещо, почти извика:

- Ама, разбира се, че е вълче лико! Ето на какво ми прилича – на дафне мезереум. Цветовете му са бели, но и това е дафне, не може да е друго!

- Какво има, даскале? – дотича запъхтян водачът. – Да не би усойницата да те клъвна?

- Каква усойница бе, човек! Виж това хубаво храстче! Ето на, и там, и там – навсякъде по склона. Не си ли го виждал някъде на друго място в Балкана, не знаеш ли името му?

- Това ли? – побутна с крак храстчето водачът. – Май че не съм го виждал

Урумов отрязва няколко клонки и внимателно ги постави в ботаническата си кутия. Той съвсем забрави за страховете си при изворите на Осъма и целият сияеше.

- Ами не си ли виждал поне едно друго, пак ниско, жилаво храстче с розови цветове? Цъф-

ти много рано, понякога преди още да се е стопил снегът – пита той водача си.

- Него го зная. То сякаш по в ниското се среща. Отровно, добитъкът не го хапва. Само козите понякога белват от кората му и после стават като бесни. Затова и бясно дръвче му викаме.

- Ха, същото! Някои му казват и вълче лико. Ей това храстче е като него. По научному и двете се наричат дафне.

Водачът се наведе към растението.

- Че аз не виждам много да си приличат, ама... – колебливо каза той. – Ей, вярно бе, и то като бясното дърво така силно мирише и така е жилаво. Браво, даскале! Бакшишът от тебе. Ако не бях те придумал да минем през леда...

Същия ден те намериха храстчето и из хвойновите храсталаци по склоновете на близкия вр. Добрила. Когато се завърна в Ловеч, от справките в оскъдната си ботаническа литература и след консултациите с известния виенски ботаник Е. фон Халачи Урумов се убеди, че храстчето от Амбарица и Добрила е *Daphne blagayana* – рядко растение, неизвестно дотогава за българската флора. Той съобщи за него в първата своя статия, озаглавена “Материали за флората на Ловчанския окръг”, която излезе през 1897 г. През по-нататъшната си дългогодишна ботаническа дейност Урумов щеше да намери още много нови за България и нови за науката растения, но за първите десетина години, откакто се беше заел да проучва флората ни, дафнето с белите цветове беше едно от най-интересните му открития. Четири години по-късно той го намери и по сипеите на Козята стена.

Тези три старопланински върха – Амбарица, Добрила и Козята стена, остават и до днес единствените находища у нас на *Daphne blagayana*. Извън България то расте още само по някои от планините на съседните нам балкански страни, на север до Словения и Южните Карпати.

БЪЛГАРИЯ И ВЕЛИКОБРИТАНИЯ ПРОМЕНЯЩИ СЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

Международна конференция в Лондон с участието на ПУ

Гл. ас. Милена Кацарска

На 28 февруари 2007 година Посолството на Република България в Лондон отвори врати за представители на работодателите, професионалните организации, академичните и дипломатическите кръгове във Великобритания, за представители на бизнеса и медиите, както и на широката общественост, за дискуссионен форум на тема „България и Великобритания – променящи се взаимоотношения“.

Инициатор на конференцията беше Центърът за научни изследвания по национализъм, етничност и мултикултурализъм (CRONEM) към Университета Съри във Великобритания, с който Пловдивският университет има интензивни научно-изследователски връзки от няколко години чрез участие в проекти и организиране на академични форуми като „Сблъсъкът на цивилизациите“ през 2005 г. и „Етнически малцинства, националност и история“ през 2006 г., координирани от доц. д-р Живко Иванов и доц. д-р Ирина Чонгарова.

Международната конференция в Посолството на Република България в Лондон, осъществена с подкрепата на Британската академия на науките, предостави възмож-

ност за дискусия по актуални аспекти от международното сътрудничество между двете държави в контекста на многообразието от академични и политически перспективи към динамично развиващите се институционални и професионални контакти чрез докладите на д-р Даряна Коцева, аташе по въпросите на труда и социалната политика при посолството ни във Великобритания, „Съвременното развитие на миграционната политика на България“; на д-р Дани Сриксандаражах „Подходът на Великобритания към присъединяването на Румъния и България“; Йорданка Вълканова от Университета Рохамптън „Да си гага avis: образователният опит на българските деца в училищата във Великобрита-

Участници в конференцията, сред които са и доц. Ирина Чонгарова и гл. ас. Милена Кацарска от ПУ

ния“ и д-р Евгения Маркова „Българските имигранти и кохезия на общностите в Лондон и Брайтън“.

Пловдивският университет беше представен на форума чрез участието на доц. д-р Ирина Чонгарова и гл. ас. Милена Кацарска с доклад на тема „Британците в България: медийни репрезентации“, който анализира резултатите от проучване, проведено с участието на група студенти-магистри от Филологическия и Философско-историческия факултет върху българската преса от

последните пет години.

По думите на изпълнителния директор на Центъра за научни изследвания по национализъм, етничност и мултикултурализъм (CRONEM), д-р Джон Ийд, безспорният успех на конференцията е не само резултат от плодотворна традиция на съвместен научно-изследователски опит, но и залог за бъдещото академично сътрудничество между Университетите Съри и Рохамптън и ПУ „Паисий Хилендарски“.

Акад. Никола Попов,
председател на Славянското дружество в България:

Да запазим славянството в глобализиращия се свят

Академикът гостува в университета на 15 февруари, за да се срещне с представители на пловдивския клон на Славянското дружество, председателстван от доц. д-р Красимира Чакърва, с преподаватели и студенти от различните факултети.

Тема на събитието бяха двете скорошни посещения на Никола Попов в Русия и Китай. В началото на ноември в Москва се е състоял

международен форум, където вземат участие министрите на културата на славянските страни, а представител на България е бил акад. Попов. Посланиците на славянството са приети и от руския патриарх Алексей. В продължение на трийсет минути той говори за славянската кауза и стигат до обобщението, че глобализацията е активен процес, който ще се развива и напред, но съхраняването

на специфичното славянско е много важният момент в нея. Делегацията, гостуваща в Русия, е имала и визита при президента Владимир Путин, с когото акад. Попов провежда диалог, акцентирайки върху доминиращата роля на Русия за запазване на славянството.

Освен председател на Славянското дружество у нас, Никола Попов оглавява и Дружеството за българо-ки-

тайска дружба. За Китай академикът отбеляза водещото място на страната по преки чужди инвестиции и привеле достатъчно статистически показатели, потвърждаващи позитивното й икономическо развитие.

Стана и ясно, че в момента активно се работи по линията на националните връзки между отделните славянски държави.

Тенчо Дерекювлиев

ГАБРИЕЛ ГАРСИЯ МАРКЕС НАВЪРШИ 80 ГОДИНИ

ПРОЩАЛНОТО ПИСМО НА ПИСАТЕЛЯ

Ако Бог забравеше за момент, че съм една парцалена кукла и ми подареше късче живот, може би нямаше да казвам всичко, което мисля, но със сигурност щях да мисля всичко това, което казвам тук.

Бих придавал стойност на нещата не спрямо това колко струват, а спрямо това, което означават.

Щях да спя малко, да мечтая повече, защото за всяка минута, когато затваряме очите си, губим 60 секунди светлина. Бих продължил, когато другите спират, бих се събуждал, когато другите спят. Бих слушал, когато другите говорят и колко бих се наслаждавал на един хубав шоколадов сладолед!

Ако Бог ми подареше късче живот, бих се обличал просто, бих лежал по очи пред слънцето, оставяйки непокрито не само тялото, но и душата си.

Боже, ако можех, бих изписал омразата си върху леда и бих чакал да изгрее слънцето. Бих изрисувал върху звездите с вдъхновението на Ван Гог едно стихотворение на Бенедит, а песен на Шерат би била серенадата, която бих подарил на Луната. Бих поливал със сълзите си розите, за да почувствам болката от прегръдката им...

Боже, ако имах едно късче живот... Нямаше да остава да премине дори един ден, без да кажа на хората, че обичам, че ги обичам. Бих накарал всеки мъж и жена да повярват, че са мои любими и бих живял влюбен в любовта.

На хората бих посочвал колко грешки правят, като мислят, че спират да се влюбват, когато остаряват, без да разбират, че остаряват, когато спират да се

Колумбийският писател Габриел Гарсия Маркес е роден на 6 март 1927 година в градчето Аракатака. Той е автор на забележителни романи, сред които са "Никой не пише на полковника" (1961), "Сто години самота" (1967), "Есента на патриарха" (1975), "Любов по време на холера" (1985), преведени и на български. Маркес е носител на Нобелова награда за литература.

влюбват! На малкото дете бих дал крила, но бих го оставил само да се научи да лети. На възрастните бих показал, че смъртта не настъпва в резултат на преклонната възраст, а в резултат на забравата. Научих толкова неща от вас, хората... Научих, че всички искат да живеят на върха на планината, без да знаят, че истинското щастие се намира в начина, по който изкачваш стръмния склон. Научих, че когато новороденото за първи път стисне в малката си длан пръста на баща си, го пленява завинаги.

Научих, че човек бива оправдан за това да гледа другия отвисоко, само когато трябва да му помогне да стане.

Винаги трябва да казваш това, което чувстваш, и винаги да правиш това, което мислиш. Ако знаех, че днес би бил последният път, когато щях да те гледам как спиш, бих те прегърнал и бих се помолил на Господ да мога да стана пазител на душата ти. Ако знаех, че това ще бъде последният път, когато те гледам как излизаш от вратата, бих те прегърнал и бих ти подарил целувка. Ако знаех, че това е последният път, когато ще чуя гласа ти, бих записвал всяка твоя дума, за да мога да ги слушам отново и отново. Ако знаех, че тези са пос-

ледните моменти, когато те виждам, щях да ти казвам "обичам те" и нямаше глупаво да мисля, че ти вече го знаеш.

Винаги има едно утре и животът ни дава и други удобни възможности, за да направим нещата така, както трябва, но в случай, че направя грешка и ни остава само днес, бих искал да ти кажа колко те обичам и че никога няма да те забравя.

Утре-то не е гарантирано за никого - нито млад, нито

стар. Днес може да е последният път, когато виждаш хората, които обичаш. Затова не чакай повече, направи го днес, защото ако утре-то никога не дойде, със сигурност ще се разкайваш за деня, когато не намери време за една усмивка, една прегръдка и беше много зает, за да направиш действителност последното им желание. Дръж тези, които обичаш, близо до себе си, кажи им шепнешком колко много имаш нужда от тях, обичай ги и се отнасяй с тях добре, намери време да им кажеш "извинявай", "прости ми", "моля те", "благодаря" и всички думи, изразяващи любов, които знаеш.

Никой няма да се сети за скритите ти мисли. Поискай от Господ силата и мъдростта, за да ги изразиш. Покажи на приятелите си какво означават за теб.

ИЗЧЕЗВАЩИТЕ ЕЗИЦИ СЪДЪРЖАТ УНИКАЛНА ИНФОРМАЦИЯ

Американският лингвист Дейвид Харисън от колежа Суортмор (САЩ) твърди, че умиращите езици на коренните жители на различни области водят до загуба на уникални традиционни знания за растения и животни.

Около половината от съществуващите сега 7000 езици и наречия могат да изчезнат към средата на настоящото столетие. Съхраняването им е трудно поради малката численост на техните носители – понякога хората, които могат свободно да разговарят на тях, не надхвърлят няколко десетки.

Същевременно в продължение на векове в тези езици

се е натрупвала информация за местния животински и растителен свят, често неизвестна за научните работници. Например думата "чери" на езика на сибирското племе Тоджу в превод означава "двугодишен некастриран северен елен мъжкар за езда". Гъсениците на пеперуди, които по външност са практически неразличими, но според анализа на ДНК принадлежат към 10 различни вида, в езика на племе от Коста-Рика за всяка от тях има отделно название. Според Харисън изчезващите езици могат да съдържат до 80% информация, която е неизвестна на учените.

Поезия

КИРИЛ КИРИЛОВ*

Мълчано вино

Слънчева сестра ли бе?
 По месечина
 билки късаше
 и галеше сърна.
 В глухи доби зърнах те.
 И те подминах.
 Вихрогонка ли бе?
 Или бе жена?

За да не прихвана болест самодивска,
 пих от кози рог мълчано вино.
 Сам.
 Раждах пламък с острие на клетва змийска
 и шептах любов как искам да ти дам.

Чаках всяка вечер луд Пегас да дойде,
 късах облаците с костени слова.
 Гонех себе си ли,
 дявола ли,
 кой ли!
 И пиян сънувах огнена трева.

Най-накрая ме догони ти -
 по изгрев.
 Помня две очи,
 усмивка и гърди.
 После нищо.
 После станах призрак.
 После като че животът победи.

Голи - пощуряхме сред полето житно.
 Съскаше росата от жаравна плът.
 Пиех и мълчах те -
 винен, ненаситен....

Виното мълчано преизбрах за път.

* Кирил Кирилов, IV курс актьорство за драматичен театър в Пловдивския университет, беше отличен с III награда на Четвъртия международен конкурс за поезия „Жени и вино, вино и жени“, организиран от фондация „Буквите“.

В памет на баща ми

Боли когато те си отиват.
 Тъга и отчаяние се сливат
 и се превръщат в нещо,
 което не можеш да разбереш.
 /Нещо, което прилича на пробождане с нож.
 Нещо, което не е като страданието посреднощ./

Това нещо те изяжда
 или пък те кара да гориш.
 Разбираш, че за теб няма глад, нито жажда,
 а само се молиш: “Татко, дано се преродиш!”

СТУДЕНТСКИ ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

Вестник “Пловдивски университет” обявява конкурс за:

ПОЕЗИЯ – до пет стихотворения;

ПРОЗА – до три разказа.

За всеки от двата раздела ще бъдат раздадени съответно по три парични награди.

В конкурса могат да участват всички студенти от Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”, които не са по-възрастни от 35 години. Материалите трябва да бъдат напечатани в два екземпляра (на тях да са написани трите имена на студента, специалността и курса,

както и домашен телефон, ако желаете).

Крайният срок за получаване на творбите е 27 април 2007 година на адрес: Пловдив, 4000, ул. “Цар Асен” №24, в. “Пловдивски университет” или направо в редакцията (първата барака в южния двор на ректората) всеки работен ден от 10.00 до 14.00 часа. Отчитането на резултатите ще бъде около 24 май 2007 година.

Наградените и някои непермирани творби, направили добро впечатление на журито, ще бъдат отпечатани на страниците на вестника.

ВЕНЕТА ТОНКОВА*
 Българска филология, III курс

ЩЕ БЪДА

Аз ще бъда въздухът във теб,
 кръвта във вените ти.
 Ще се разхождам по мозъчните ти бразди,
 сканирайки всичко и всеки.
 Ще съм първата сутрешна вода.
 Ще бъда вятър – ще те галя,
 целувам, обичам – без да знаеш.
 И накрая /само ако пожелаеш/
 ЩЕ БЪДА ЖЕНАТА

Животното в мен е птица
 опитваща се да лети в златен кафез
 животното в мен е тигър
 огладнял и самотен на плажа

Животното в мене дреме
 усещам, знам – понякога ръмжи –
 ще се събуди /и като в едно време/
 ще започне да руши

Животното в мене ще разруши
 всичко – само мълчанието ще остави
 и мен – безмълвният човек

* Авторката е получила Поощрителна награда от литературния конкурс на вестника.

ЛЮБОВТА ПРЕЗ ПОГЛЕДА

Когато баба получи артрит, тя не можеше повече да се навежда и да си лакира ноктите на краката. Оттогава дядо прави това вместо нея винаги, дори след като и той получи артрит на ръцете. Това е любов.

Ребека - 8 години

Когато някой те обича, той произнася името ти различно. Ти просто знаеш, че името ти е чисто, произнесено от него.

Били - 4 години

Любов е, когато едно момиче си слага парфюм и едно момче си слага афтършейв и те излизат заедно и се миришат.

Карл - 5 години

Любов е, когато ти отиваш да си купиш нещо за ядене и даваш на някого повече от твоя чипс, без да искаш той да ти дава изобщо от своя.

Криси - 6 години

Любов е това, което те кара да се усмихваш, когато си тъжен.

Тери - 4 години

Любов е, когато мама прави кафе на татко и сръбва от чашата му, преди да му я даде, за да е сигурна, че е хубаво и не пари.

Дани - 7 години

Любов е, когато се целуваш с някого през цялото време и когато се уморите да се целувате, ти искаш още да бъдеш с него и да си говорите още. Мама и татко са такива. Те изглеждат неприлично, когато се целуват.

Емили - 8 години

Любов е това, което е в стаята с теб на Коледа, ако ти спреш да отваряш подаръците си и се заслушаш.

Боби - 7 години (О-о-о-о)

Намалете темното само за три минути, за да се докоснете до мъдростта на децата. Струва си да се вслушате в думите им.

Група от професионалисти задали на деца от 4 до 8 години въпроса: „Какво според теб значи ЛЮБОВ?“

Отговорите, които получили, били по-смислени и по-дълбоки, отколкото някой е можел да очаква. Вижте и кажете какво мислите:

Ако искаш да се научиш да обичаш по-добре, трябва да започнеш с приятелите, които мразиш.

Ника - 6 години

(ние имаме нужда от

дях татко, който ми махна с ръка и ми се усмихна. Той беше единственият, който направи това. Повече не се страхувах. Това е любов.

Синди - 8 години

НА ДЕЦАТА

няколко милиона повече Ники на тази планета)

Любов е, когато казваш на едно момче, че харесваш ризата му, когато го виждаш с нея всеки ден.

Ноил - 7 години

Любов е, когато една стара жена и един стар мъж са още приятели, макар че се познават много добре.

Томи - 6 години

По време на моя рецитал по пиано, когато излязох на сцената, много се страхувах. Видях колко много хора има в залата! Всички ме гледаха. И ви-

Мама ме обича повече от всеки друг. Никой друг не ме целува, преди да си легна.

Клер - 6 години

Любов е, когато мама дава на татко най-хубавото парче от пилето.

Илейн - 5 години

Любов е, когато мама вижда татко мръсен и потен, и въпреки това му казва, че е по-хубав от Робърт Редфорд.

Крис - 7 години

Любов е, когато кученцето те близва по лицето дори тогава, когато си го оставил цял ден само.

Мери-Ан - 4 години

Зная, че по-голямата ми сестра ме обича, защото ми дава всичките си стари дрехи, а после трябва да излезе и да си купи нови.

Лорен - 4 години

Когато обичаш някого, клепачите ти подскачат нагоре и надолу и очите ти излъчват звездички.

Карен - 7 години (каква представа!)

Любов е, когато мама вижда татко седнал на тоалетната, и не мисли, че това е срамно.

Марк - 6 години

Наистина не трябва да казваш на някого „Обичам те“, ако не мислиш така. Но ако го мислиш, то трябва да му го казваш много пъти. Защото хората забравят.

Джесика - 8 години

И финалното. Писателят и преподавателят Лео Баскалия разказва за един конкурс, в който трябвало да журира. Задачата на конкурса била да се определи най-грижовното дете. Победителят било едно 4-годишно момченце, чийто възрастен съсед наскоро изгубил съпругата си. Когато видяло, че мъжът плаче, малкото дете отишло в двора на господинна, покатерило се в скута му и останало седнало там. Когато се върнало при майка си, тя го попитала какво е казало на съседа, а малчуганът казал: „Нищо, само му помогнах да си поплаче.“

ВЕЧЕР НА РУСКИЯ ШАНСОН В ПУ

Гл. ас. д-р Соня Райчева

2007 година е обявена за година на руския език и руската култура. Една от поредните инициативи на катедра "Руска филология" бе организираната на 5 март т.г. вечер на Руския шансон под патронажа на ръководителя на катедрата доц. д-р Стефка Георгиева. Тя откри вечерта с

други, чието характерно изпълнение – като уникални текстове и музика, развълнува феновете и бъдещите почитатели на руската душевност и култура. "Душа с душа се сля", както определя въздействието на руския шансон поетът Евг. Евтушенко. Ако регламентът на времето не бе така ограничен,

Момент от вечерта на руския шансон

поздравително слово. След него д-р Соня Райчева въведе публиката в емоционалния свят на Б. Окуджава, поета с китара, който е част от руския шансон. Водещият Тодор Биков запозна аудиторията със спецификата на руския шансон, с характерологичните особености на руската душевност, сътворяваща уникалната руска култура. Поетът бард Ангел Хаджипопгеоргиев, който притежава колекция от над 3000 шансона, направи мултимедийна презентация с помощта на студентите – Силвия и Глеб от ПУ "Паисий Хилендарски". Многобройната публика от студенти, преподаватели и гости шумно аплодираше всяко изпълнение, всеки клип, за които А. Хаджипопгеоргиев даваше изчерпателна професионална информация. Чува се изпълнения на М. Круг, А. Тольков, В. Висоцки, неговия приемник – грузинеца Гр. Лебс и много

вечерта щеше да продължи с повече изпълнители, които жадната публика предварително очакваше.

Бе направено предложение накрая от доц. д-р Ст. Георгиева да се основе фенклуб на Руския шансон, който би имал свои горещи почитатели и в Пловдив. Като първа проява на този клуб е подготовката и на следваща вечер на Руския шансон, която ще бъде организирана със съдействието на Т. Биков, заместник-председател на Дружеството за приятелство и сътрудничество между България и Русия.

Подобни инициативи се приемат много радушно от младите хора. Запознанството с чуждата култура, каквато е руската, ще роди повече хора, привърженици на високия вкус. Ще утвърди трайно отношение към руската душевност, сродена чрез общите славянски корени с българската.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛЪСКАНИЦИ

1. Ято гълъби лети. Част от него каца на клоните на едно дърво, а друга част – на земята под дървото. Ако един гълъб отдолу се качи на клоните, броят на горните гълъби ще стане 3 пъти по-голям от тези на земята. Ако един гълъб от клоните пък слезе на земята, броят на едните и на другите ще се изравни. Колко първоначално са гълъбите на клоните и колко – под дървото?

2. Задача от Древния Рим. Вдовица трябва да раздели наследство от 3500 динара с детето, което предстои да се роди. По римските закони, ако то е момче, майката получава половината от наследството на момчето, но ако е момиче, майката получава два пъти повече. Родили се близнаци – син и дъщеря. Как да се раздели наследството, като се спазят всички изисквания на закона?

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. На върха на пирамидата стои числото пет.
2. През 2007 г. възрастта на лицето е 23 години. Ще отбележим, че далеч не във всяка година съществуват лица с посочено то свойство на рождената година.
3. Отговор б) 28 г. Начертайте в кръг дните от седмицата. За 4 години 1-ви март се измества с 5 дни напред: от понеделник в събота. След седем "завъртания" попадаме отново в понеделник. Оттук правим извод за 29 февруари.

Подготвил:

доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

• Двама студенти седят в сладкарницата. Единият бута другия:

- Ей, виж на оная маса - две готини мадами. Дай да идем при тях?

- Добре, ама изчакай да си платят сметката.

• Студент обичал да играе бридж с един професор. Отишъл на изпит при професора. Изтеглил въпрос, но не знаел. Тогава професорът му казал:

- Говори бе! Имаш партньор отсреща.

• Изпит. В залата влиза добре почерпен студент, подпира се на масата на професора и казва:

- Г-н пр-р-офесор-ре, н-н-на-пити из-з-питвате ли?

Професорът:

- По принцип не, но за вас ще направя изключение.

Студентът се провикнал през рамо:

- Момче-е-е-та, внесете го!

• В една университетска аудитория професорът чете

лекция вече няколко часа наред.

- Извинете, че говоря толкова подробно, но нямам часовник - казва той.

- Зад гърба ви виси календар - чува се глас от аудиторията.

• На студент му провървяло. Успял да намери хубава квартира с нисък наем. Колегите му идват на гости и той ги развежда из жилището.

- Това е кухнята, това е спалнята, това е холът...

- А този чук и тази тенджерера, закачена на стената, за какво са ти? - пита един от колелите.

- Това е говорещ часовник.

- Аз никога не съм виждал такъв. Ще ми покажеш ли как работи?

- Гледай, - казал студентът, взел чука и с всичка сила ударил по тенджерата.

От другата страна се чуло:

- Вече е два и половина, мамичката ти да е.....!

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

ИЛИ РЕСТАУРАЦИЯ ОБРАЗНОСТ	ЖИВОТА СТАВЯНА ПРЕЧКА	ЗАВЕДИ ОТКАН НА РАБОТНА	ТЪННА АКЦИЯ ТЪМАН	РУСИНИ ПРОКЪТЪТ
НАПРА ЗА КОЛЕВИ- ТАРИТО	А ВЪПРОС НА ТРИНАТА ГОДИНИ		ЧЕЛОВЕК КОТРАДИН ПРЕДИЦ	АЛБАНСКИ ПЪТЕВИ
ОТОВАНО МОДАРИНА КОСТ ОТ КОРИ		ПРОСВЕЩА В ИНИСТУ- МЕНТА		
ДАНЕС ОПОСТ.		Ф.Р. КОМПОЗИТОР (1872-1937)	ИНИЦИАЛ ОТ ИМЕННИ ПРЕДИЦИ	
			ИПЪК В ПОСЛО- ВИТЕ	
КОМЕДИТЕЛНИ УЧЕБ.			МАРИА АНЖА РЕДАКТОРИ ЖИТАТ	
КОВНА ПИТНА			ИНИЦИАЛ НА АЛФАБЕТИЧНИ ДРЕВНИ	
		РЕКА В СИБИР		ПОРОДА РУСИ КОРИ
		КОРИНА РЪС. САКОРИ		СНАЖАВНА КОРИНА
ИЛИ ПРИНАСТВА	КВАНТОВ ГЕНЕРАТОР	ИНИЦИАЛ НА ИНИЦИАЛ НА ИНИЦИАЛ		КОРИНА НА ПИНАСАДАНЕ
НОСОВ КОРИ	КОРИНА Ф. БРИТ НА НАМАНИ		МАРИА ВЪЛ АКТОРИ ОБРАТИ	
	СТРОИТЕЛ ОТ НА ДИМИТРИ		СИСТЕМА НА ОПТИКА НА КОРИ	
			ИНИЦИАЛ ТИПОВА	
			ГРАД В ИНИЦИАЛ САКОРИ ДОМАНИ	
ИНИЦИАЛ САКОРИ				КОРИНА КОРИНА НА ГЛАВАТА
АНЖЕ ПРЕДИЦИ				
				МАРИА АНЖА НА ИНИЦИАЛ

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ТИЛЪО ТИЛЕВ главен редактор, доц. д-р Владимир ЯНЕВ, доц. д-р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
 СТЕФАН СТОЯНОВ фотограф, гл. ас. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, гл. ас. д-р ИВАН ПОПОВ, доц. д-р ЛЮБА ПОПОВА,
 гл. ас. ОГНЯН КОИЧЕВ, доц. д-р СНЕЖАНА МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, тел.: 261 477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКА МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: www.pu.uni-plovdiv.bg:8080/, www.fmi-plovdiv.org

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ

Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik@pu.acad.bg; vestnik_pu@abv.bg